

המאנו והעונו רשענו. תנו רבנן, כיצד מתודה (כמו גדול ביום הפירות).
 עויתי פשעתי וחמאתי וכו', דברי רבי מאיר, והכמים אומרים וכו' כך היה
 מתודה, חמאתי ועויתי ופשעתי לפניך אני וביתי וכו', וכן כבוד הוא אומר
 (הגלים ק"ו ז) "חמאנו עם אבותינו העונו הרשענו", וכן בשלמה הוא אומר
 חמאנו והעונו רשענו ג.
 (יזמא ל"ז ב', חוספתא יזמא פ"ב א', ירושלמי יזמא פ"א ה"ז)

9

זיהי ככלות שלמה להתפלל וגוי קם וגוי מברע על ברביו. תנו רבנן,
 אלו ברכות שאדם שוחה (מורע) בהן, באבות תחילה ומוק, בהודאה תחילה
 ומוק ובממים, ולך גאה להודות. ואם בא לשוח כמוק כל ברכה וברכה ובתחלה
 כל ברכה וברכה מלמוין אותו שלא ישחה וכו', אמר ר' יצחק בר נחמני,
 לירדי מפרשא לי מיניה דר' יהושע בן לוי, הדויט כמו שאמרנו, כחן גדול
 תחילת ומוק כל ברכה וברכה [כל מה שהוא גדול ביותר צריך להניע ולהשפיל עצמו].
 המלך כיון שברע שוב אינו זוקף ועד שיגמור שנאמר ויהי ככלות שלמה
 להתפלל וגוי קם מלפני מוכח ה' מברוע על ברביו [וישיה דקרא ויהי ככלות שלמה
 להתפלל והור קם מברוע]. (ברכות ל"ד ב', ירושלמי פ"א ה"ז, בראשית

9

רעב כי יהיה בארץ וגוי. מתחלה בנה שלמה (את בית המקדש) על כל מי
 שיש לו צרה יבא ויתפלל עליה, שנאמר רעב כי יהיה בארץ דבר כי יהיה
 שרפון ירקון ארבה הפיל כי יהיה כי יצר לו אויבו בארץ שערו, כל נגע כל
 מחלה, כל תפלה כל תתנה אשר תהיה לכל האדם, אין לי אלא ליחיד לצבור
 מוני, תלמוד לומר לכל עמו ישראל, יכול אפילו מבקש בנים אפילו מבקש
 נכסים ולא מוב לו, תלמוד לומר (פסוק ל"ט) אשר תדע את לבבו כי אתה
 ידעת לברך את לבב כל בני האדם ומה שמוט לו הן לו, ומנין שלא יחזיקו
 במדתו? שנאמר אשר ידעון איש נגע לבבו ופרש כפיו אל הבית הזה (על ידי
 שידעון כל אחד את גניע לבבו ושמ על לבו לעשות תשובה ולא יעמוד במדתו, אז אם יתפלל
 בבית הזה יתקבל תפלתו ושב ורפא לו), אין לי אלא ישראל נכרי מנין (אם יתפלל
 אל הבית הזה יתקבל תפלתו), תלמוד לומר (פסוק מ"א) וגם אל הנכרי אשר לא
 מעמך ישראל הוא וכו' וגו'.

10

זית ברבי דענא אמר תפלת אבות המצוין
 רבי יהושע בן לוי אמר תפלת כבוד המצוין
 הקנים
 הניא בוהיה דר' יהושע בלוי *מפני מה
 אמר תפלת השרד עד הצות שרדי תמיד
 של שרד קרב הולך עד הצות ורבי יהודה
 אומר עד ארבע שעות שרדי תמיד של שרדי
 קרב הולך עד ארבע שעות ומפני מה אמר
 תפלת המטה עד הערב שרדי תמיד של בין הערבים קרב הולך עד
 הערב רבי יהודה אומר עד פלג המטה ושרדי תמיד של בין הערבים
 קרב הולך עד פלג המטה ומפני מה אמר תפלת הערב אין לה קבע
 שרדי אבותי (פזרים שלא נמנעו מבערב קרבים וקולעים כל הדינה
 ומפני מה אמר של מספין כל היום שרדי קרבן של מספין קרב כל
 היום

16 - 16

11

ר' יצחק פטר קריא כדורות הללו, שאין להם לא מלך ולא נביא, לא כח
 ולא אורים ותומים, אלא תפלה זו בלבד. אמר דוד לפני הקב"ה רבן
 העולמים (נב) אף הוא לא הכה עליה. הכתוב זאת לדוד אודיו (תהלים שם
 י"ט) מכאן שהקב"ה מקבל את השבטים, ועם נכריא יהלל יה (שם), שהקב"ה בורא
 אדם (נג) בריה חדישה.
 ג' תפלות הערער (תהלים ק"ב י"ו)
 ה' תפלות אבות אל-ה' קדשיו
 ושמחתים בבית תפלתו עולתיהם וזבחייהם לדיון על-
 מוכחי פי ביהי בית תפלה יקריא לכל-העממים:
 17

וחנה גם הקרבנות וגם התפילה הם עבודה, ודומים הם זה לזה, קרבנות
 עבודה במעשה, ותפלה - עבודה שבלב.
 עבודת הקרבנות פשוט שהיא מיוחדת רק לאלקים לבדו, שבין אדם לחבירו
 אף אם יתן לחבירו מרוב אהבה ותערכה מתנות כסף או זהב, אך לעולם לא
 יקריב לחבירו קרבן בכדי להראות לו אהבתו או מסירתו אליו, ורק אם עשו
 עבודה זרה ומייחס לו אלהות יקריב לו קרבן. שווראות הקרבן היא שפיתת דמו,
 שקרבנות הם הדורון המראה שהמסירות והאהבה בערבים בקרבנו עד כדי שפיתת
 דמו וחלבו על מזבח האהבה. ואין שייך זה לעולם בין אדם לחבירו, דמה הוא
 ומי הוא שאשפך את דמי ואקריב את חלבי בעבורו, וכלל הוא בכל מקום הייך
 קדמים, ורק למי שהוא אלקות ואין סופיות צריך לבטל נפשו אליו עד כדי
 הקרבתה על מזבח עבודתו, וזהו המובן של הקרבנות בפשוטו, ביטוי של אהבה
 ויראה ומסירות עד כדי התבטלות של שפיתת דם הנפש עצמו.

ועבודת התפילה היא על אותו משקל ממש, היינו שמכיר בלבו התבטלותו

לאלקותו יתבי, לכולתו ועוצמתו הבלתי בעלת תכלית, ושחיוו וכל מחסוריו
 מופקדים אצלו יתבי ורק באפשרותו יתבי למלאם, נמצא שנפשו וכל אשר לו
 בטלים לו יתבי. ומתוך חכרה זו ממילא מבקש על עצמו וחסרונו, ומכיר בחסדו
 יתברך האין סופי וגבורתו האלקית למלא חסרונותיו, ומודה ומגדל ומפאר
 ומרום על כך - בהתבטלות גמורה.

ולעל דמסתפילא יתייא אומי, שבקשה לבדו, כשהיא רק מתוך הכרה שעכ"פ

יש כאן מי שבידו לעזור לו, בדרך שמבקש העני מהשעיר והחולה מהרופא, מבלי
 לייחס להם כל עליונות ואלקות, אם מבקש מהקביה באותו אופן - אין בקשה
 זו חשובה עבודה, דעבודה במובנה הפשוט הוא שעובדו במה שמייחס לו אלקות
 וגדלות נוראים. ואין הכי נמי דאפילו הכי תפילה הוי, דכל שמבקש מהקביה,
 אפילו אין מכיר בלבו המעמד הנשגב - שהוא עוסק בעבודתו של אל-עליו, עכ"פ
 בקשה מהקביה יש כאן ותפלתו נתקבל, אבל עבודה אין כאן, דתפילה דאיידי
 בה החיוב דאורייתא היא עבודה, וכל שאין מכיר אלקותו וגדלותו הנוראים לא
 חשיבא עבודה.

110

ולכן צריך קודם לסדר שבחו של מקום ורק אח"כ יתפלל, שרק אם קובע
 לעצמו קודם שהוא עומד לפני האלקים, ועיי סידור שבחו גם קובע בלבבו מוח
 אלקים, שאין זה רק בעל כח בעלמא מחסוג שיש בעולמו, אלא שמייחס לו
 אלקות כפי השגתו, רק עיי"כ הוי גם בקשתו עבודה, והוי תפילה דאורייתא.

11

ד' התפילה היא במקום הקרבן ולכן צריך לוודא שתהא דוגמת
 הקרבן כנונה ולא יעיר בה מחשבה אחת כמו מחשבה שפוסלת
 בקדשים (א) ומעמד דומיא דעבודה
 וקביעות מקום כמו הקרבנות שכן אחר קבוע מקומו
 לשחטתו ומתן דמיו (ב) *שלא יחזיק רבך בינו(ג) לקר
 דומיא דקרבן שהחיצה פוסלת בינו לכלי, וראוי שיהיו
 לו מלוכמים נאם מיוחדים לתפלה כמו כבדי כוונה
 אלא שאין כל אדם יכול לבנות על זה וזמם טוב הוא
 שיהיו לו מכנסים מיוחדים לתפלה משום מקומו :
 17